

Alcoholbeleid 18 + MHCWoerden per 1 januari 2014

Regelmatig (te veel) alcohol drinken is schadelijk voor de gezondheid en leidt vaak tot problemen. Bijvoorbeeld agressie in het uitgaansleven of verkeersongelukken. Sinds 1 januari 2013 zijn jongeren onder de 16 jaar strafbaar als ze alcohol bij zich hebben. Door een wijziging van de wet is het vanaf 1 januari 2014 verboden om alcohol te verkopen aan jongeren onder de 18 jaar. Alle jongeren onder de 18 jaar zijn dan strafbaar als ze alcohol bij zich hebben. Bijvoorbeeld in het café, de sportkantine, het park en op straat.

Preventie en behandeling alcoholverslaving

Alcohol werkt geestelijk of lichamelijk verslavend. Regelmatig drinken kan tot een alcoholverslaving leiden. Met een alcoholverslaving kunt u voor hulp terecht bij uw huisarts, de GGD en instellingen voor verslavingszorg. De overheid neemt verschillende maatregelen om alcoholverslaving tegen te gaan.

Tegengaan schadelijk alcoholgebruik

De overheid zet zich in voor het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik in onze samenleving. Bijvoorbeeld door wetgeving. Maar ook door voorlichting over de gevaren van schadelijk alcoholgebruik.

Het doel hiervan is dat:

- jongeren niet voor hun 18e jaar beginnen met drinken;
- mensen ouder dan 18 jaar verantwoord drinken;
- minder mensen geestelijk of lichamelijk afhankelijk worden van alcohol;
- de gevolgen van alcoholmisbruik worden teruggedrongen (zoals overlast op straat of agressie in de gezinssituatie of verkeersongelukken).

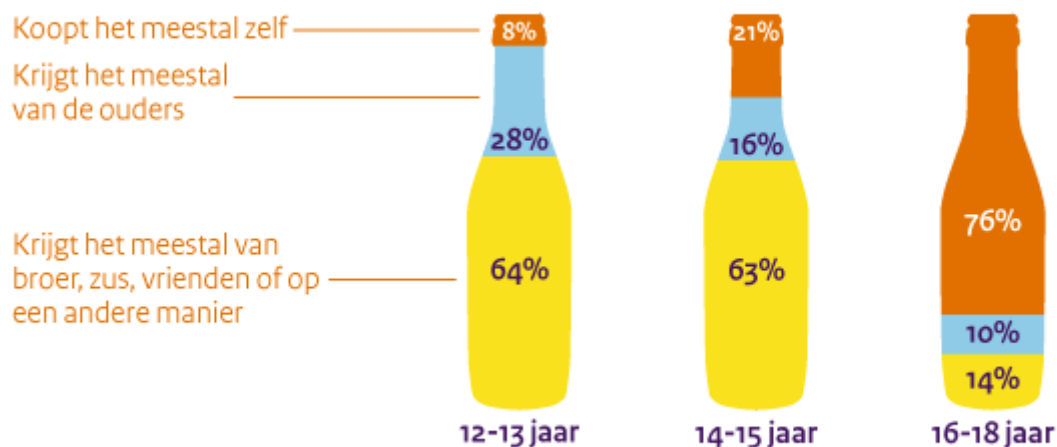
Overheid strenger voor drinkende jongeren

Het kabinet pakt drinkende jongeren strenger aan. Sinds 1 januari 2013 geldt daarom een vernieuwde Drank- en Horecawet. Jongeren onder de 16 jaar zijn nu strafbaar als ze in het openbaar alcohol bij zich hebben. Vanaf 1 januari 2014 zijn alle jongeren onder de 18 jaar strafbaar als ze alcohol bij zich hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen.

Verbod op verkoop alcohol onder de 18

Het kabinet-Rutte-Asscher zet het beleid van het vorige kabinet voort om drinkende jongeren strenger aan te pakken. Het kabinet wil dat alcohol alleen nog wordt verkocht aan jongeren van 18 jaar en ouder. Hiervoor is een wijziging nodig van de Drank- en Horecawet. Het parlement heeft de wijziging goedgekeurd. De maatregel treedt op 1 januari 2014 in werking.

Hoe komen jongeren aan drank?

Bron: Jeugd en riskant gedrag 2011, Trimbos Instituut

Alcohol in de wet

In verschillende wetten staan regels over alcohol. De belangrijkste is de Drank- en Horecawet. Deze wet regelt de verkoop van alcohol in Nederland.

Drank- en Horecawet

De Drank- en Horecawet is aangepast. De gewijzigde wet treedt op 1 januari 2014 in werking. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Aan jongeren onder de 18 jaar mag geen alcohol worden verkocht.
- Jongeren onder de 18 jaar zijn strafbaar als ze alcohol bij zich hebben. Zowel op straat als op andere plekken toegankelijk voor het publiek. Bijvoorbeeld in een kroeg, winkelcentrum, stationshal of park.

- De wet maakt geen onderscheid meer tussen zwak alcoholische drank en sterke drank. Het maakt dus niet uit of wat voor soort alcohol jongeren beneden de 18 bij zich hebben. Ze zijn in beide gevallen strafbaar.
- De burgemeester kan de alcoholverkoop in de detailhandel tijdelijk verbieden. Bijvoorbeeld als is vastgesteld dat de leeftijdsgrenzen 3 keer zijn overtreden binnen een periode van 12 maanden.
- De gemeenten houden toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet. Nu is de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) hiervoor verantwoordelijk. De Handreiking Drank- en Horecawet helpt gemeenten bij de uitvoering van hun nieuwe taken.

Overige wetgeving rond alcohol

- Openbare dronkenschap en de verstoring van de openbare orde in staat van dronkenschap zijn strafbaar. Dit staat in Wetboek van Strafrecht.
- Ook is het verboden alcohol te schenken aan iemand die zichtbaar dronken is volgens het Wetboek van Strafrecht.
- De Wegenverkeerswet bepaalt dat bestuurders niet meer dan 0,5 promille alcohol in het bloed mogen hebben. Voor beginnende bestuurders ligt deze grens lager, op 0,2 promille.
- Tussen 6.00-21.00 uur mogen tv en radio geen reclame voor alcohol aanbieden. Dit staat in de Mediawet.

Uit: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Handreiking Drank- en Horecawet voor gemeenten

<http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/brochures/2012/08/16/handreiking-drank-en-horecawet-voor-gemeenten/handreiking-gemeenten.pdf>

8.2 Instrumenten

De DHW kent naast bestaande enkele nieuwe sanctie-instrumenten. Onderstaand schema geeft hiervan een overzicht. De sancties worden vervolgens kort toegelicht.

Bestuursrechtelijke sancties

Intrekken van de vergunning

Het intrekken van een vergunning is onder de oude DHW een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid wordt nu aan de burgemeester toegekend. Tot intrekking *kan* worden overgegaan als bepaalde verbodsbepalingen uit de DHW niet worden nageleefd. Als zich in een inrichting feiten voor doen die gevaar opleveren voor de openbare orde of als niet langer voldaan wordt aan de inrichtingseisen of de eisen gesteld aan de leidinggevende *moet* de burgemeester tot intrekken van de vergunning besluiten. De procedure tot intrekking (schriftelijke waarschuwing/vooraankondiging) en de rechtsbeschermingsmogelijkheden wijzigen niet.

Schorsen van de vergunning

Naast het intrekken van de vergunning krijgt de burgemeester een nieuwe sanctiemogelijkheid: het schorsen van de vergunning. De schorsing wordt in

de DHW geïntroduceerd, omdat in de praktijk bleek dat het intrekken van de vergunning een te drastisch middel werd gevonden. De burgemeester krijgt nu de mogelijkheid om een DHW-vergunning voor een periode van maximaal 12 weken te schorsen. De lengte van de schorsingsperiode kan de burgemeester af stemmen op de ernst van de overtreding. Tijdens een schorsing kan de burgemeester geen nieuwe DHW-vergunning verlenen.

Bestuursdwang/dwangsom

De sancties bestuursdwang en dwangsom zijn voor gemeente bekende instrumenten. De bevoegdheid voor het gebruik van deze sancties is gebaseerd op de Gemeentewet. In de praktijk wordt bestuursdwang toegepast om naleving van regels daadwerkelijk af te dwingen. De dwangsom kan worden gezien als een alternatief voor bestuursdwang. De gedachte achter het opleggen van een dwangsom is dat het voortduren van een overtreding wordt beëindigd (of een potentiële overtreding niet zal optreden) wanneer de overtreder weet dat hij dan een geldbedrag verschuldigd is. De uitvoeringspraktijk laat zien dat het vaak al voldoende is om te dreigen met een dwangsom om iemand tot het naleven van regels te bewegen.

Sluiting van een horecagelegenheid

Dit is een vorm van bestuursdwang. Met dit instrument kan een illegale situatie daadwerkelijk worden beëindigd.

Verwijderen van bezoekers

De burgemeester heeft de bevoegdheid om personen de toegang tot ruimtes te ontzeggen waar in strijd met de wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt.

Bestuurlijke boete

De DHW kent het instrument bestuurlijke boete. Dit instrument is sinds 2005 in de DHW opgenomen. Er hoeft geen beroep gedaan te worden op politie of OM. Voor gemeenten is dit een relatief nieuw instrument. Er kan geen gebruik worden gemaakt van de bestuurlijk strafbeschikking.

De bestuurlijke boete⁹ kan door de burgemeester rechtstreeks - zonder tussenkomst

van de rechter - worden opgelegd. De boete die wordt geïnd valt toe aan de gemeente.

Een bestuurlijke boete kan niet samen met een andere bestuurlijke- of strafrechtelijke sanctie worden opgelegd.

Het Besluit Bestuurlijke Boete Drank- en Horecawet (www.wetten.nl) bevat een overzicht bij welke overtredingen een bestuurlijke boete kan worden opgelegd. In de

bijlage bij dit besluit staat welk boetebedrag bij welke overtreding wordt opgelegd. De

hoogte van de boete is afgestemd op de ernst van de overtreding, of er sprake is van

herhaling en er wordt onderscheid gemaakt naar de grootte van de onderneming. Omdat de bestuurlijke boete een relatief nieuw instrument is, hebben gemeenten hier nog weinig ervaring mee. In de pilot 'Decentraal Toezicht DHW' hebben 38 gemeenten ervaring met dit instrument opgedaan.

Belangrijke aandachtspunten die hieruit naar voren komen zijn:

- Het opstellen van een boeterapport vergt grondige kennis van de DHW. Dit is nodig om de feitelijke waarnemingen zo te beschrijven dat een overtreding kan worden bewezen.
- In de opleiding voor DHW-toezichthouders wordt uitvoerig aandacht aan het

opstellen van boeterapporten besteed. Dit wordt als erg nuttig ervaren.

- Voor het opstellen van een boeterapport wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde boetematrix. Dit is een door de NVWA ontwikkeld hulpmiddel om systematisch tot een sluitend boeterapport te komen. Deze boetematrices worden op een afgeschermd deel van de website van het Expertisecentrum gepubliceerd en zijn alleen toegankelijk voor (medewerkers van) overheidsinstanties.

- Alleen de toezichthouder kan een boeterapport opstellen, omdat hij daarin vastlegt wat hij uit eigen waarneming heeft gezien en gehoord. Het is verstandig dat het door de toezichthouder opgestelde boeterapport nagelezen wordt door een tweede persoon, bijvoorbeeld een juridisch medewerker.

9 Zie ook art. 5.20 AWB.

- Uit de evaluatie van de pilot blijkt dat de kwaliteit van gemeentelijke rapporten van hetzelfde niveau is als boeterapporten van de NVWA. De pilotgemeenten tekenen hierbij aan dat zij wel veel tijd aan het opstellen van de eerste boeterapporten hebben besteed. Na opdoen van enige ervaring verliep dit gemakkelijker.

Three strikes out

Three strikes out is een nieuwe sanctiemogelijkheid in de DHW. Deze sanctie houdt in dat de burgemeester de verkoop van alcohol in een supermarkt kan verbieden wanneer deze supermarkt voor de derde maal in één jaar een overtreding van artikel

20, eerste lid DHW begaat (het niet vaststellen van de leeftijd bij de verkoop van alcoholhoudende drank). De burgemeester kan bepalen hoe lang het recht om alcohol te verkopen wordt ontnomen; minimaal 1 week tot maximaal 12 weken. Deze sanctie kan door middel van bestuursdwang geëffectueerd worden.

In de praktijk blijkt dat jongeren alcoholhoudende dranken vaak via het kanaal van de supermarkten krijgen. Met dit nieuwe instrument heeft de burgemeester een extra stok achter de hand (als het opleggen van een bestuurlijke boete voor overtreding van art. 20, eerste lid DHW, niet leidt tot betere naleving van de leeftijdsgrenzen) om supermarkten scherp te houden op het niet-verstrekken van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de 16 jaar.

Strafrechtelijke sancties

Onderwerp Artikel Bestand¹⁰ Nieuw¹¹

Wet Economische Delicten jo diverse artikelen DHW 1 WED x

Strafbaarstelling jongeren < 16 jaar 45 DHW x

De DHW artikelen 20 (lid 6 en 7) en 45 kunnen alleen via het strafrecht worden afgehandeld. Er kan geen boeterapport voor deze artikelen worden opgemaakt. De afhandeling van deze artikelen verloopt altijd via het Openbaar Ministerie.

Wet Economische Delicten (WED)

In de WED is een aantal overtredingen van de DHW aangemerkt als een economisch delict. Dit betekent dat bij overtreding ook een strafrechtelijke vervolging kan worden ingesteld en een straf kan volgen. Kenmerk van een strafrechtelijke sanctie is dat de overtreder een straf krijgt opgelegd.

10 Bestand = sanctiemogelijkheid bestaat al voor gemeente (college of burgemeester).

11 Nieuw = nieuwe sanctiebevoegdheid voor burgemeester.

Strafbaarstelling jongeren onder de 16 jaar (DHW)

In de DHW wordt de strafbaarstelling van jongeren onder de 16 jaar geïntroduceerd.

Onder de oude DHW waren sancties alleen gericht tegen drankverstrekkers die de

DHW overtraden. De jongere ging, ook al werd hij betrapt, vrijuit. Daarnaast blijkt uit diverse onderzoeken dat jongeren via jongeren die wel 16 jaar of ouder waren, gemakkelijk aan drank konden komen (wederverstrekking). Op basis van dit nieuwe artikel zijn jongeren onder de 16 jaar strafbaar wanneer zijn alcoholhoudende drank

aanwezig hebben op “voor het publiek toegankelijke plaatsen”. Daarbij maakt het niet uit of de verpakking (blikje, flesje) wel of niet geopend is. De strafbaarheid geldt niet in huis. De verantwoordelijkheid voor alcoholconsumptie thuis ligt bij de ouders. De jongere is evenmin strafbaar in een supermarkt of slijterij. De alcohol die daar wordt verkocht is niet voor consumptie ter plaatse bedoeld. Het blijft de verantwoordelijkheid van de drankverstrekker om geen alcoholhoudende drank aan jongeren onder de 16 jaar te verkopen. Op alle andere “voor het publiek toegankelijke plaatsen” is de jongere wel strafbaar. Het gaat dan om bijvoorbeeld: de openbare weg, plantsoenen, stationshallen, overdekte winkelcentra, portieken, e.d. Ook wanneer de jongere in een café, discotheek, tijdens een evenement, in een

stadion, e.d. alcoholhoudende drank bij zich heeft, is hij/zij strafbaar. Artikel 45 is een strafrechtelijke sanctie. Dit betekent dat de sanctie alleen door een BOA en een

politieagent opgelegd kan worden. De sanctieoplegging vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. Op overtreding van dit artikel kan een sanctie worden opgelegd uit de 1e categorie.

<http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/brieven/2013/10/08/wijzigingen-drank-en-horecawet-per-1-januari-2004/brief-wijziging-drank-en-horecawet-per-1-januari-2014.pdf>